

Utvärdering av

Tillsammans för en trygg start

ett utökat hembesöksprogram
i utsatta områden

UPPSALA
UNIVERSITET

CHAP – Child Health and Parenting

En unik randomiserad studie på 1930-talet

Forskning Ämnen Publikationer Kalender SNS Play

Bli medlem English

BVC utjämnar skillnader i livschanser

Pressmeddelanden | 2018.04.18

← Alla pressmeddelanden

Ett försök med gratis spädbarnsvård i Sverige på 1930-talet minskade spädbarnsdödligheten, förbättrade läs- och skrivfärdigheterna samt ökade livslängden. Mest gynnades utsatta barn till ensamstående mammor och barn i familjer som tidigare mist ett barn. Det visar forskning som presenteras i en ny SNS-rapport. Tidiga insatser kan alltså både bidra till långvariga förbättringar i människors liv och minska skillnader i livschanser.

KONTAKTER

Martin Karlsson
martin.karlsson@uni-due.de
+49 171 473 79 10

Therese Nilsson
therese.nilsson@nek.lu.se
0733-96 79 19

Pressansvarig
Caroline Raxell
caroline.raxell@sns.se
070-382 20 95

UPPSALA
UNIVERSITET

BHV genom historien

Idag: BHV är central i arbetet med det tidiga livets villkor.

1979 Beslut: Föräldrautbildning för alla blivande och nyblivna föräldrar.

1968-73 BVC gör hälsoundersökningar av alla 4-åringar.

1950-tal BVC tar ansvar för vaccinationsprogram som införs.

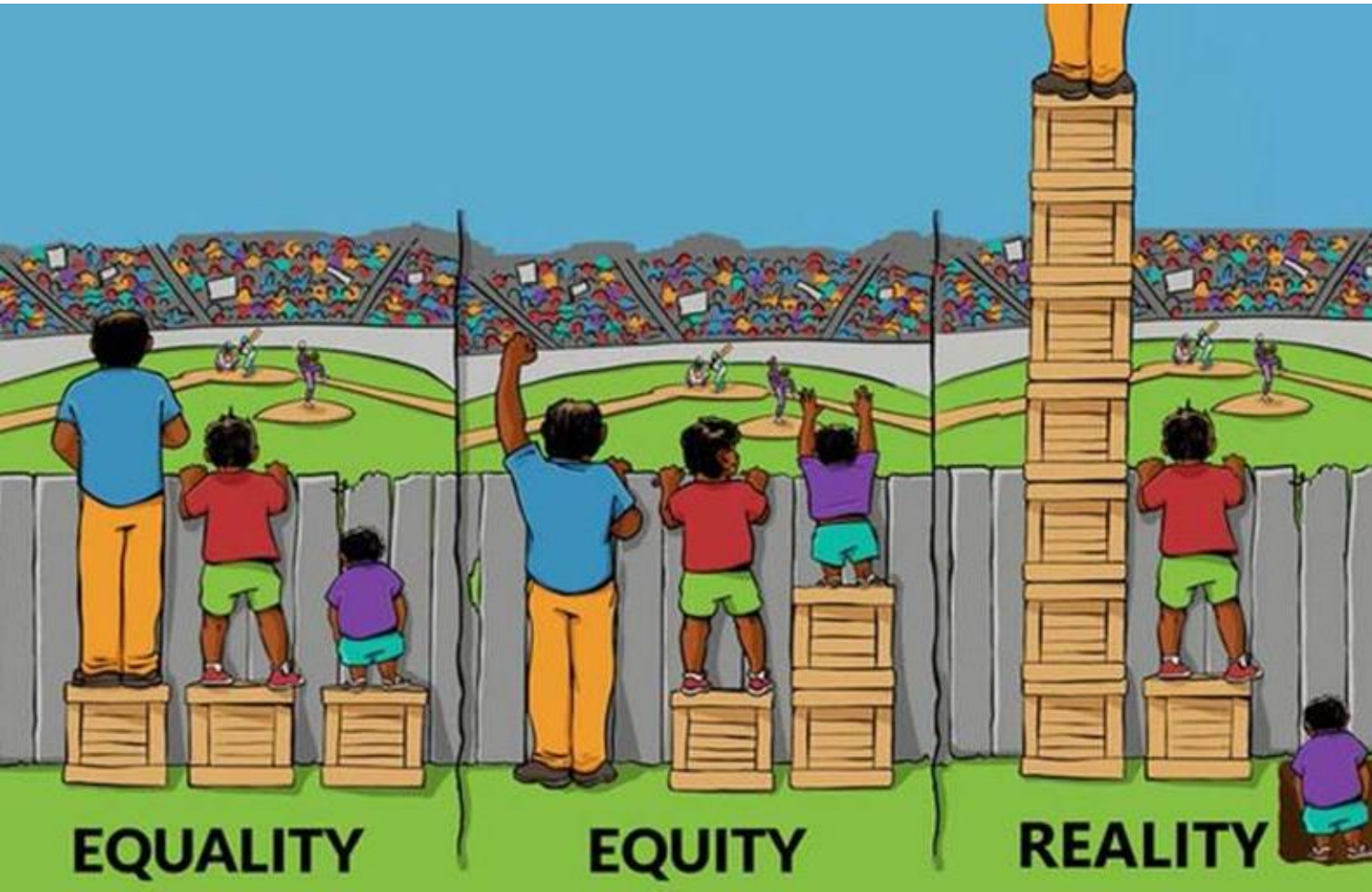
1943 Alla barn upp till 3-års ålder omfattas.

1937 Beslut: Kostnadsfri mödra- och barnhälsovård ska erbjudas alla.

1921 Första Barnavårdscentralen öppnas.

1901 Första hälsomottagningen "Mjölkdroppen" öppnas.

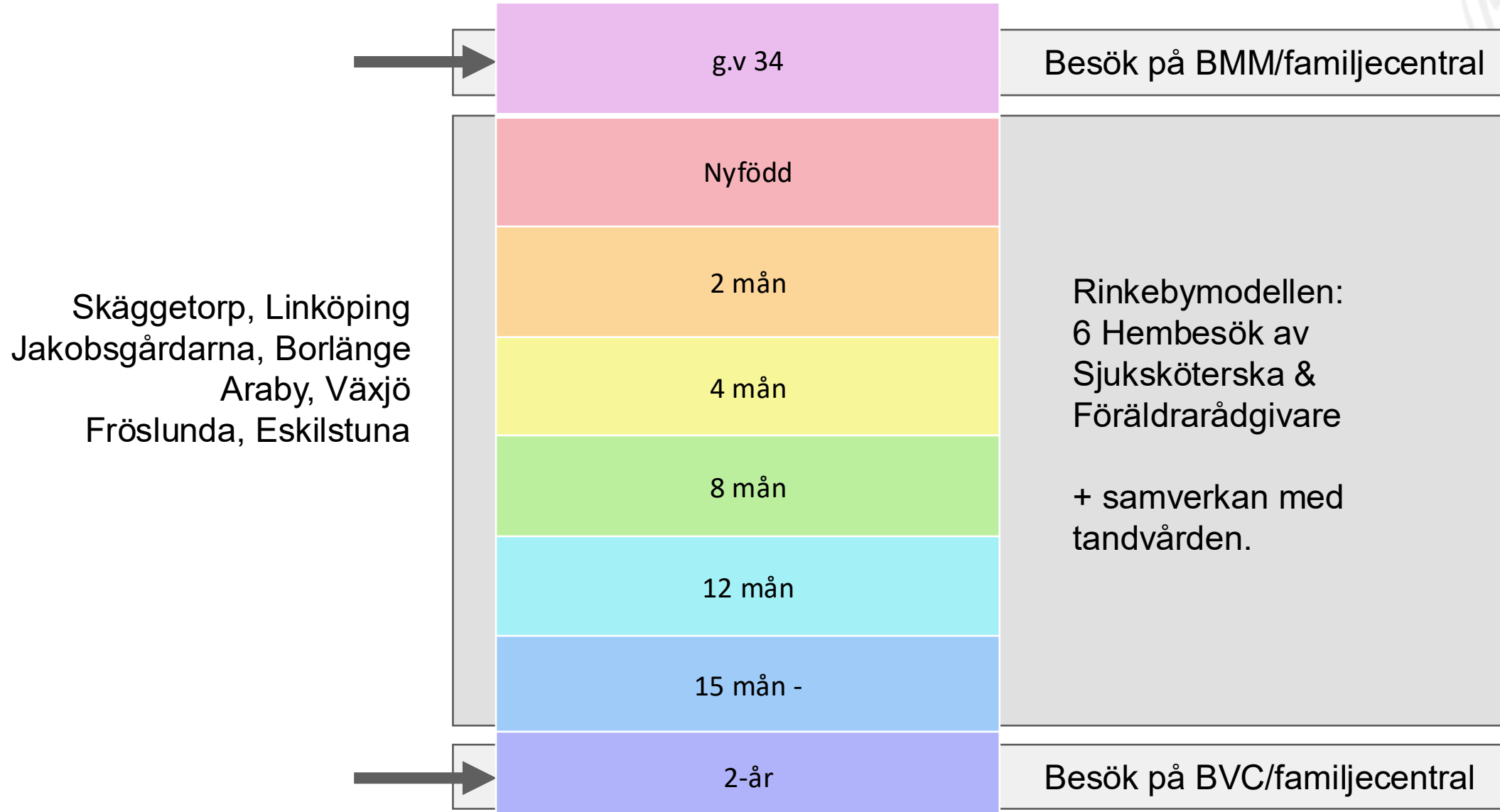
Mer jämlik hälsa med proportionell universalism

MHV, BHV, förskola & skola
har ett **kompensatoriskt uppdrag**
där alla ska få det de behöver,
inte det alla andra får.

Hembesöksprogrammet 'Tillsammans för en trygg start'

Utvärdering av
**Tillsammans för
en trygg start**

ett utökat hembesöksprogram
i utsatta områden

Kvalitativ studie

Implementerings
studie

Studie av
påverkans-
mekanismer

Kostnadsanalys

Nationell effekt
studie

Litteraturstudie

Kvalitativ studie

Hur upplevde personalen och föräldrarna hembesöksprogrammet?

Intervjuer

Omgång 1:

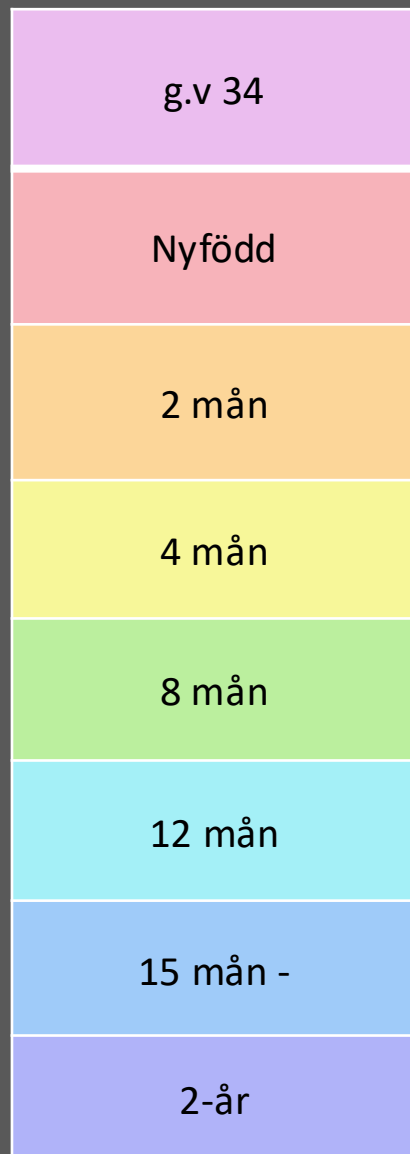
12 föräldrar,
10 BHV-sjuksköterskor,
8 föräldrarådgivare,
9 barnmorskor

Omgång 2:

17 föräldrar,
8 BHV-sjuksköterskor,
10 föräldrarådgivare,
4 tandhygienister

Al-Adhami, M., Kornaros, K.G. & Lönnberg, G. *Supported in a time of need – first-time parents' perceptions of a Swedish extended home visiting program*. BMC Prim. Care 26, 281 (2025) DOI: [10.1186/s12875-025-02983-y](https://doi.org/10.1186/s12875-025-02983-y)

Lönnberg, G., Leissner, J., Warner, G., Sarkadi, A., *A safe bridge – Parents' and staff's experiences of an antenatal visit introducing a home visiting program in disadvantaged areas*. BMC Health Services Research (2025). DOI: [10.1186/s12913-025-13578-9](https://doi.org/10.1186/s12913-025-13578-9)

Tillit

Kontinuitet

Hemmiljön

Det tvärprofessionella teamet

Att fläta

Fånga saker tidigt

Inkludera hela familjen

Socioemotionellt stöd

Praktisk information

Logistik och roller

”De tog det på våra premisser. De kom inte hem till oss och stressade och bara ville ha det överstökad, utan vi satt och pratade och det tog den tid det tog. Så det kändes väldigt bra.” pappa

” Du kan slappna av hos dem, du kan dela med dig av det du har att säga.” mamma

” Det kändes som att man fick mer personlig kontakt, att det finns en närmre relation, än att det bara blir en vårdpersonal.” pappa

*”med tanke på att jag är väldigt ensam och inte har några släktingar eller någon här så kändes det väldigt skönt att jag hade någon som gav extra stöd och var där för mig.”
mamma*

” jag gillade den känslan liksom, att det var inte bara det här medicinska utan att vi pratade om känslor och förväntningar och mammaroll och papparoll och, eh, vår relation till varandra och så där..” mamma

"Jag vet inte hur jag ska leka med min dotter. Jag menar, jag känner ibland att jag vill leka med henne, men jag vet inte hur. Det här är inte något som jag har lärt mig när jag växte upp, och hon (föräldrarådgivaren) visade mig vad jag kan göra med henne och att jag ska prata med henne.” Mamma

Att bli bekanta
bygger broar av tillit

”Det var bra typ att vi hade träffats innan för det gör saken enklare och det var precis, det kändes som att det var någon man känner som kom och hälsade på en och det var bra.”

Pappa

”Men fördelen var ändå att barnmorskan var ju med mig på det mötet och henne hade jag ju ändå träffat några gånger, så att... Det är ju det också som jag tycker är ganska bra – det finns ju den där bryggan.”

Mamma

Hemmiljön
underbyggde en
god och
personcentrerad
vård

”Där får de ju lov att trixa lite hemma i sin miljö och ja, jag, man ser så mycket och får så mycket sån här tyst information som man bara kan ta in och prata vidare om och jobba vidare på [...] man ser också vilken miljö som de bor i, liksom vilka förutsättningar de har och man får mer förståelse i hur saker och ting är för dem.”

BHV-ssk

Att bygga tillit och
övervinna rädsla,
stigma och oklar roll
för socialtjänsten

”Det har blivit lite det här att, efter som att man titulerar sig som socialrådgivare kan det bli lite klinga lite så, att det blir något negativt med det, att vi har liksom ska ha kontroll över familjen och att vi anser typ att de behöver extra stöd..”

BVC-sköterska

Fånga saker tidigt
och koppla till mer
stöd och service

” Oftast jobbar vi med föräldrar med mycket äldre barn, kring gränssättning osv, det är ganska gamla barn. Många saker och ting är ganska tuffa. Vi kommer in för sent tycker jag, alldeles för sent. Jag känner att det här är en så stor vinst för oss som jobbar som familjevägledare. Att vi får en dörr in till människors hem liksom där vi bara kan berätta att det här finns liksom.. ”

Föräldrarådgivare

Slutsatser:

- Hembesöken gör det möjligt att anpassa stödet till familjens behov.
- En kombination av praktisk information och socioemotionellt stöd är önskvärt ur föräldrarnas perspektiv.
- Hembesöksprogrammet kan bryta isoleringen som en del föräldrar upplever.
- Besöket i graviditetsvecka 34 är ett arbetssätt som rekommenderas starkt.
- Det finns behov att fortsätta arbeta med att minska rädslan för socialtjänsten.
- Tvärprofessionella team kompletterar och stärker varandra.
- Att bygga en relation tidigt genom hembesöksprogrammet kan skapa en tillit som gör att man vänder sig till hälso- och sjukvården och socialtjänstens senare i barnet liv om man behöver hjälp.

Hur genomfördes interventionen?

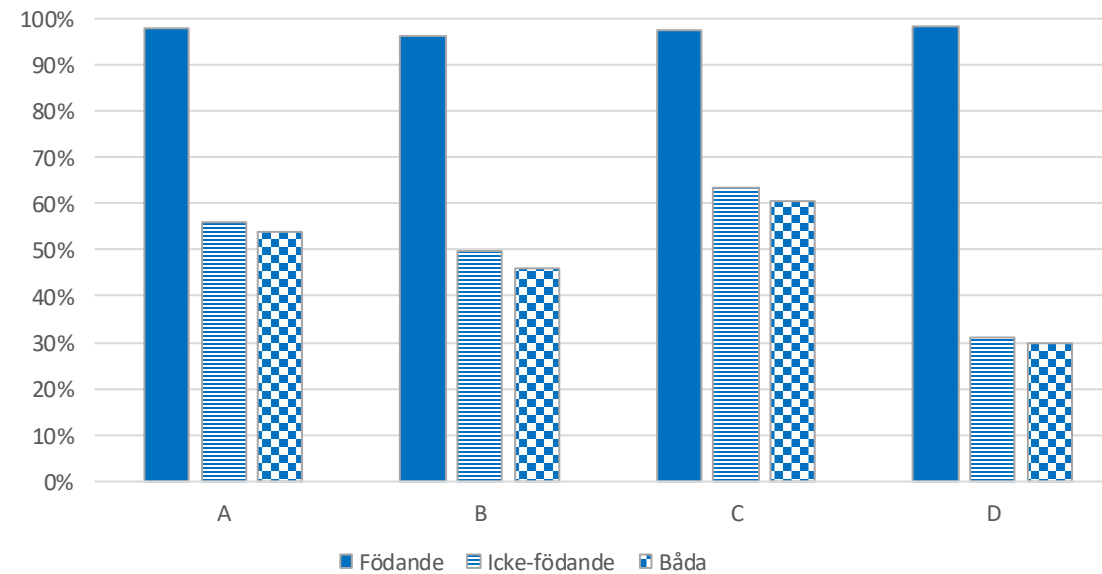
Vilken täckningsgrad hade den?

Genomförande

Andel hembesök där båda föräldrar deltog:
Som bäst 60%, som sämst 30%

Andel föräldrar som deltagit per område

Täckningsgrad

Totalt 87%, som bäst 100%, som sämst 75%

Tabell 1.4: Täckningsgrad

	Antal tillfrågade	Antal nej tack	Antal som hoppat av	Antal som är med	Antal som har flyttat ut
A	51	2	0	49	2
B	60	15	-	45	1
C	54	9	1	44	-
D	48	0	-	48	1
Summa	213	26	1	186	4

Implementerings
studie

g.v 34

Nyfödd

2 mån

4 mån

8 mån

12 mån

15 mån -

2-år

Börja under graviditeten

Förankra med MHV

Samlokalisering underlättar

Processhandledning är viktig

Introducera nya i teamet

Få med båda föräldrar med på besöket

Säkerställ god täckningsgrad

Hur ska man informera om TTS för de blivande föräldrarna?

Vår referensgrupp med föräldrar i Fröslunda, Eskilstuna

Hur ska man få info?

- Tidigt, innan man får sitt barn
- Flera gånger
- Både muntligt och skriftligt
- På sitt eget språk
- Från någon man känner
  - Via sin BM
  - Från en landsman
- I grupp
- Via lokala föreningar.

Vad ska man få för info?

- Syftet med hembesöken ska vara tydligt.
- Man kan beskriva socialtjänstens roll som ett stöd till familjen för att bidra till barnets utveckling och lärande.
- Bra att betona att föräldrarådgivaren kommer för att hjälpa till, inte kontrollera.
- Bra att berätta att det finns olika stöd man kan få.

Annat som kan hjälpa till att skapa förtroende?

- Att föräldrarådgivaren syns i lokalsamhället, blir bekant som en person till namn.
- Att BHV+Soc samarbetar med lokala föreningar.
- Att sitta ner i lugn och ro och presentera sig och sitt arbetssätt för föräldrarna.
- Tydlig info om upplägg, antal besök, när i tid.
- Tydlig info om socialtjänstens olika uppdrag (myndighetsutövning kontra förebyggande arbete).

Hur ser era arbetsuppgifter
ut i framtiden?

2100

2075

2050

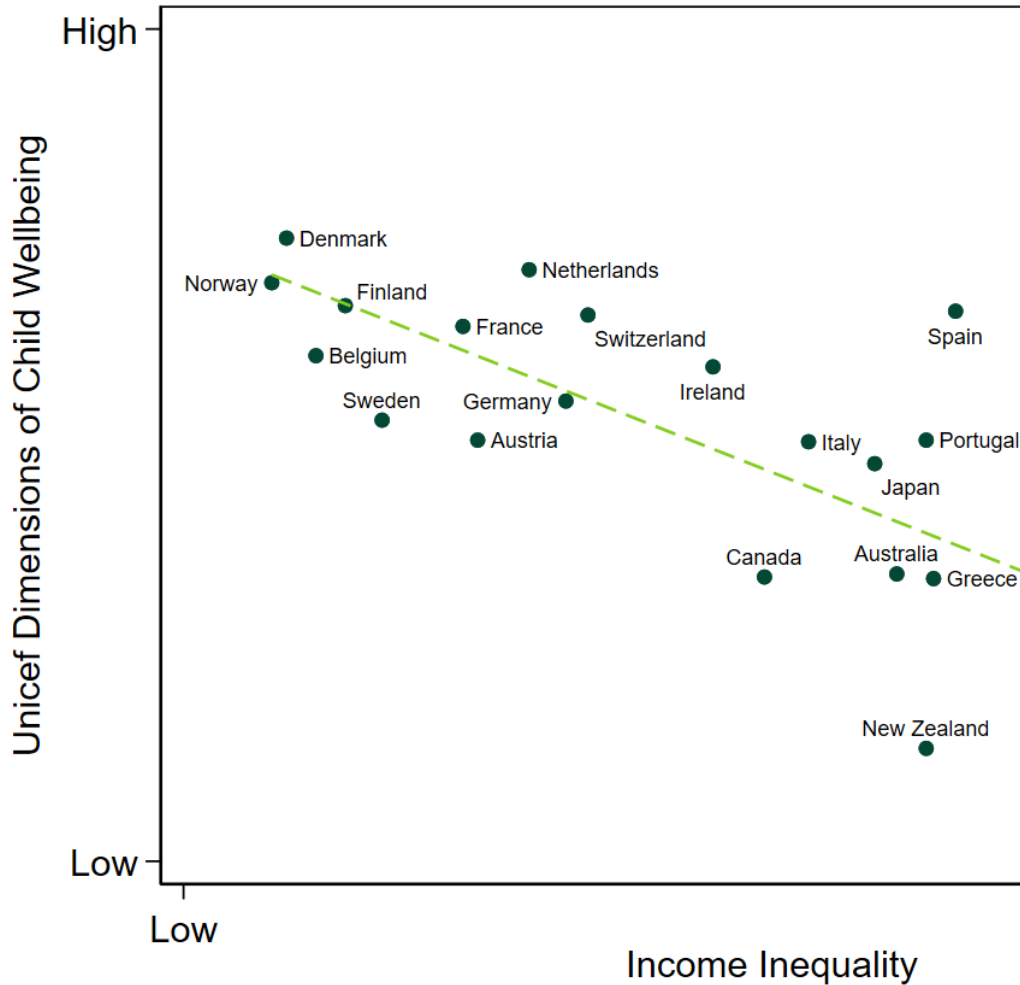
2026: BHV är central i arbetet med det tidiga livets villkor.

Jämlika samhällen
är nästan alltid bättre
än ojämlika samhällen

Richard Wilkinson & Kate Pickett
<https://wilkinsonpickett.com>

Barns välbefinnande

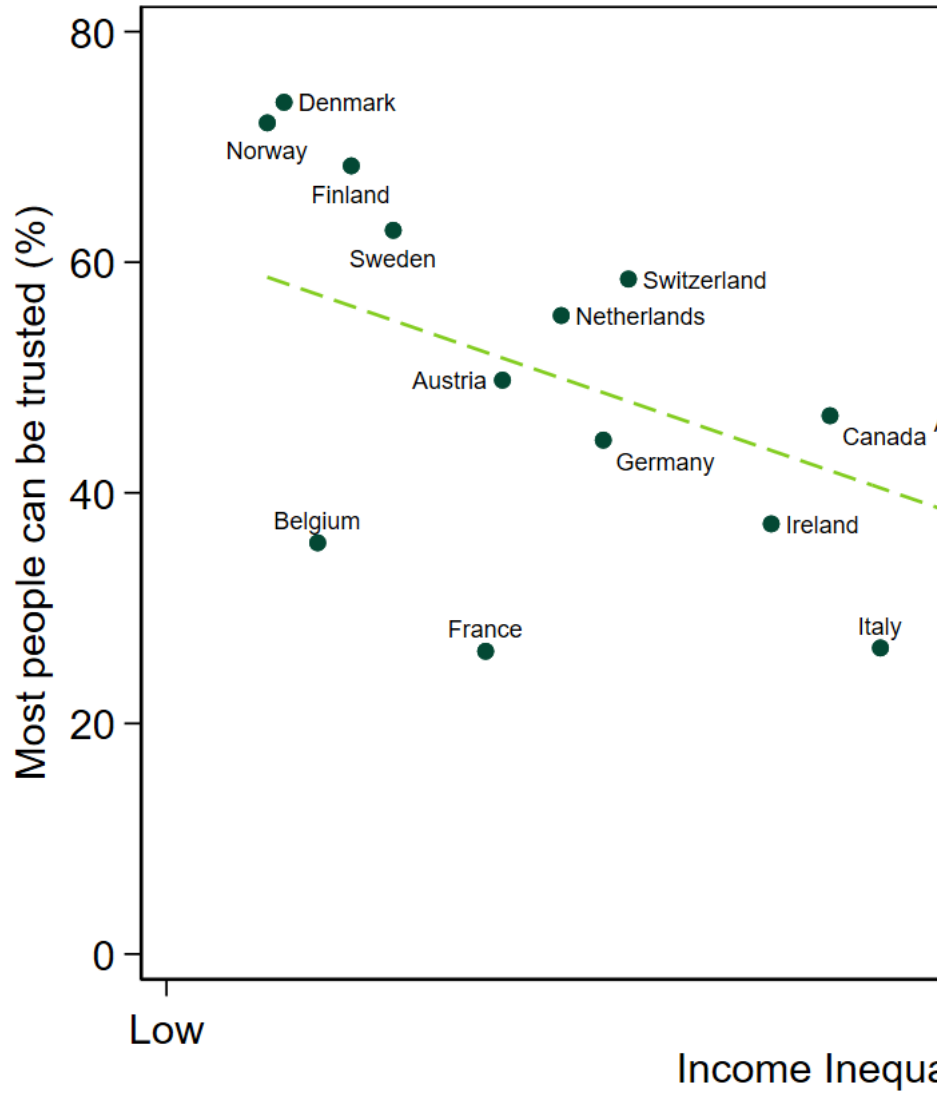

Barns kunskaper i matte och läsning

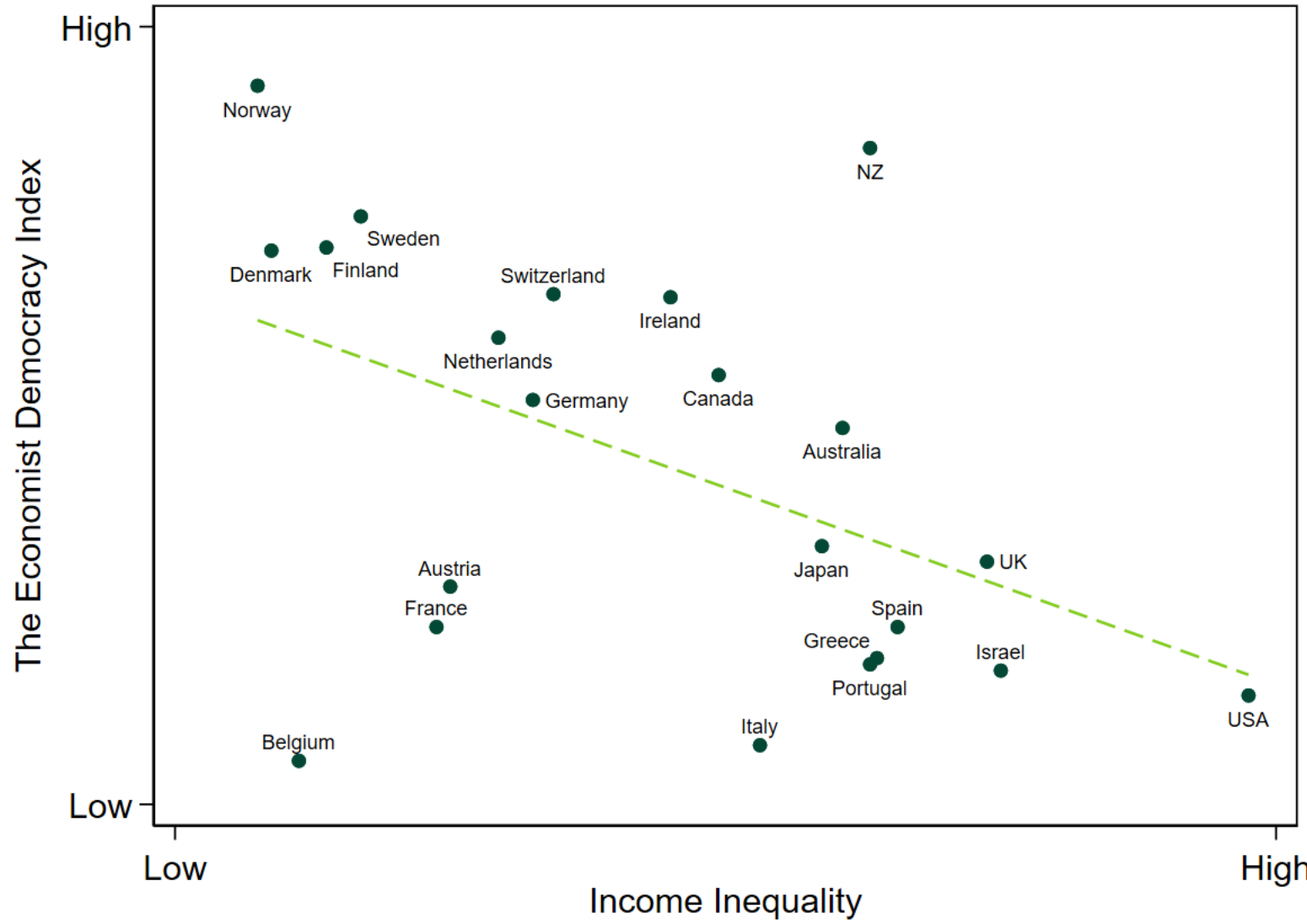

Tillit mellan människor

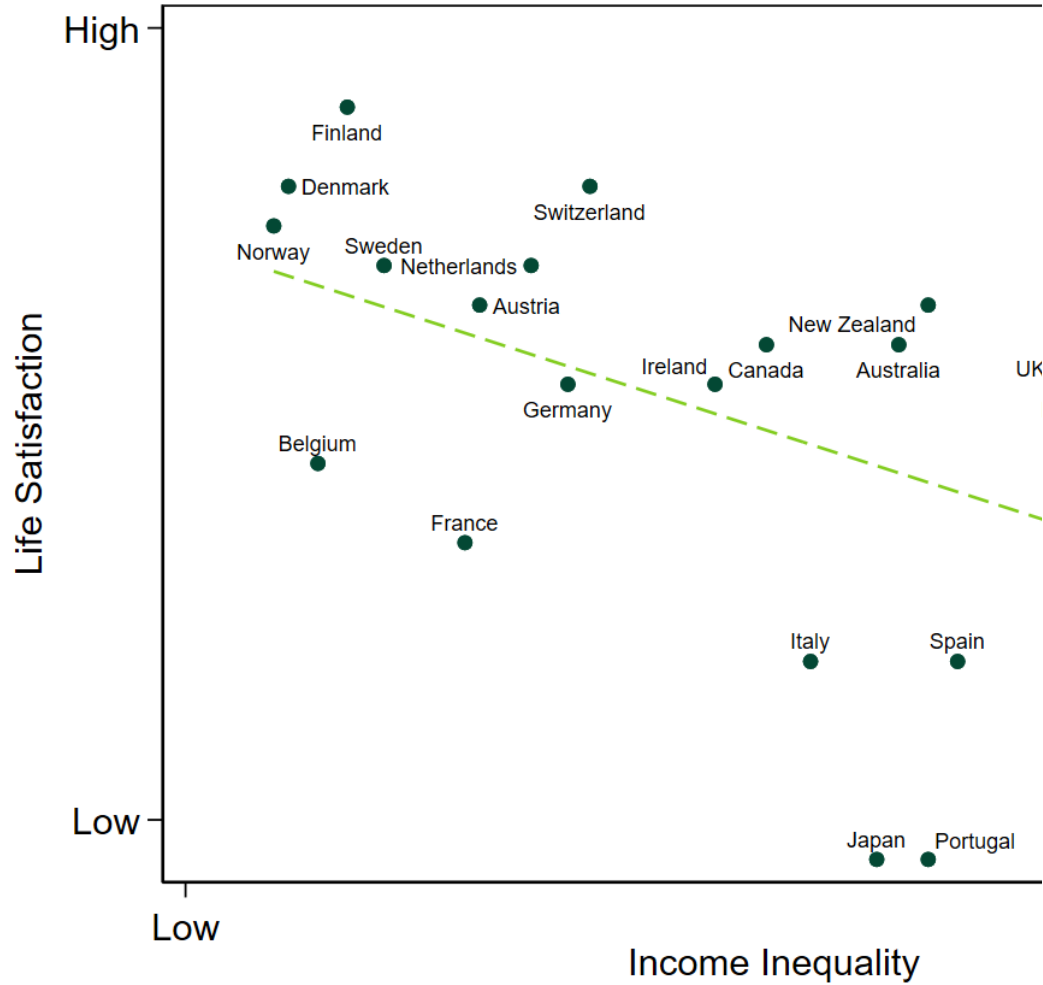

Demokratiskt styre

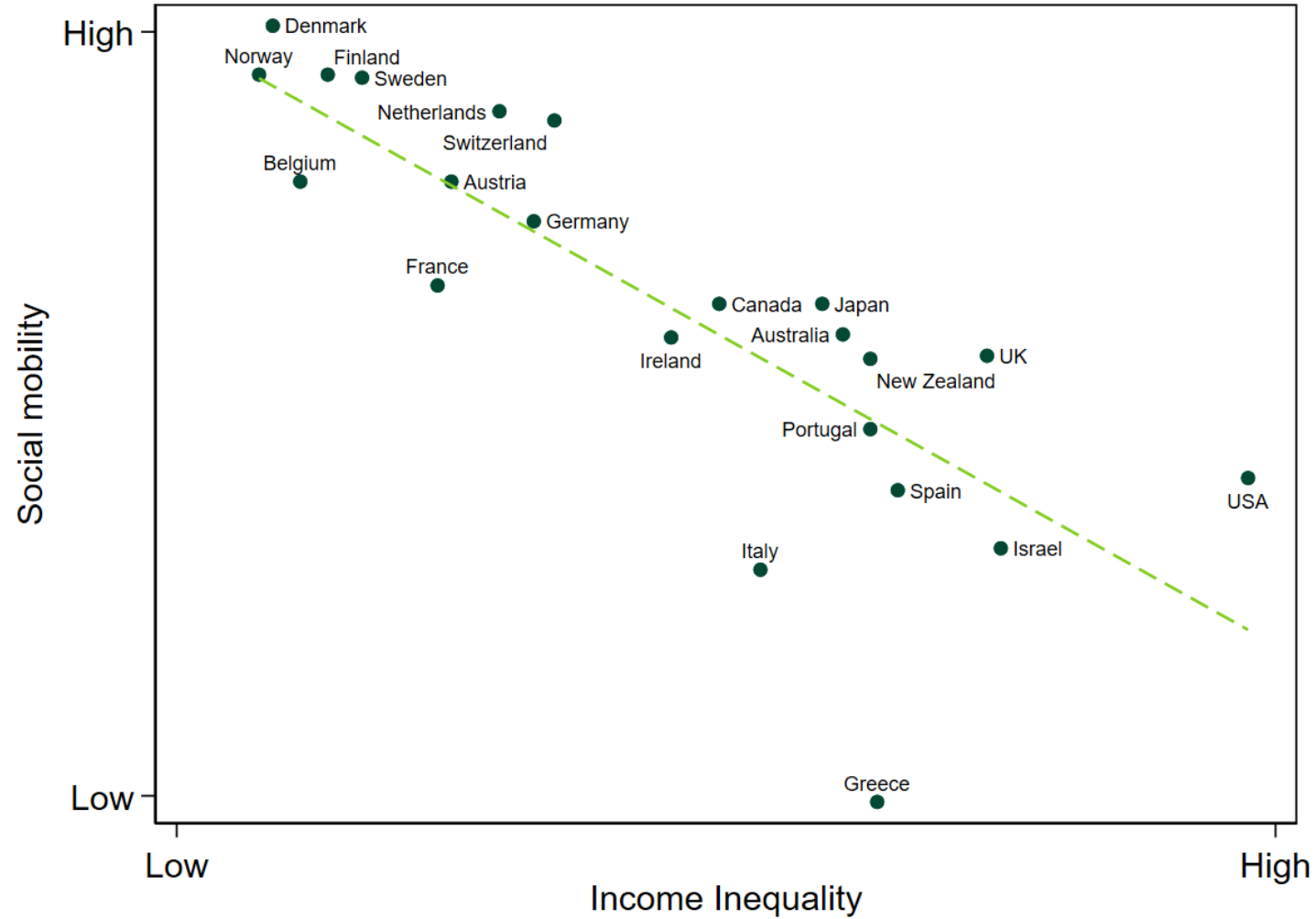

Tillfredsställelse med livet

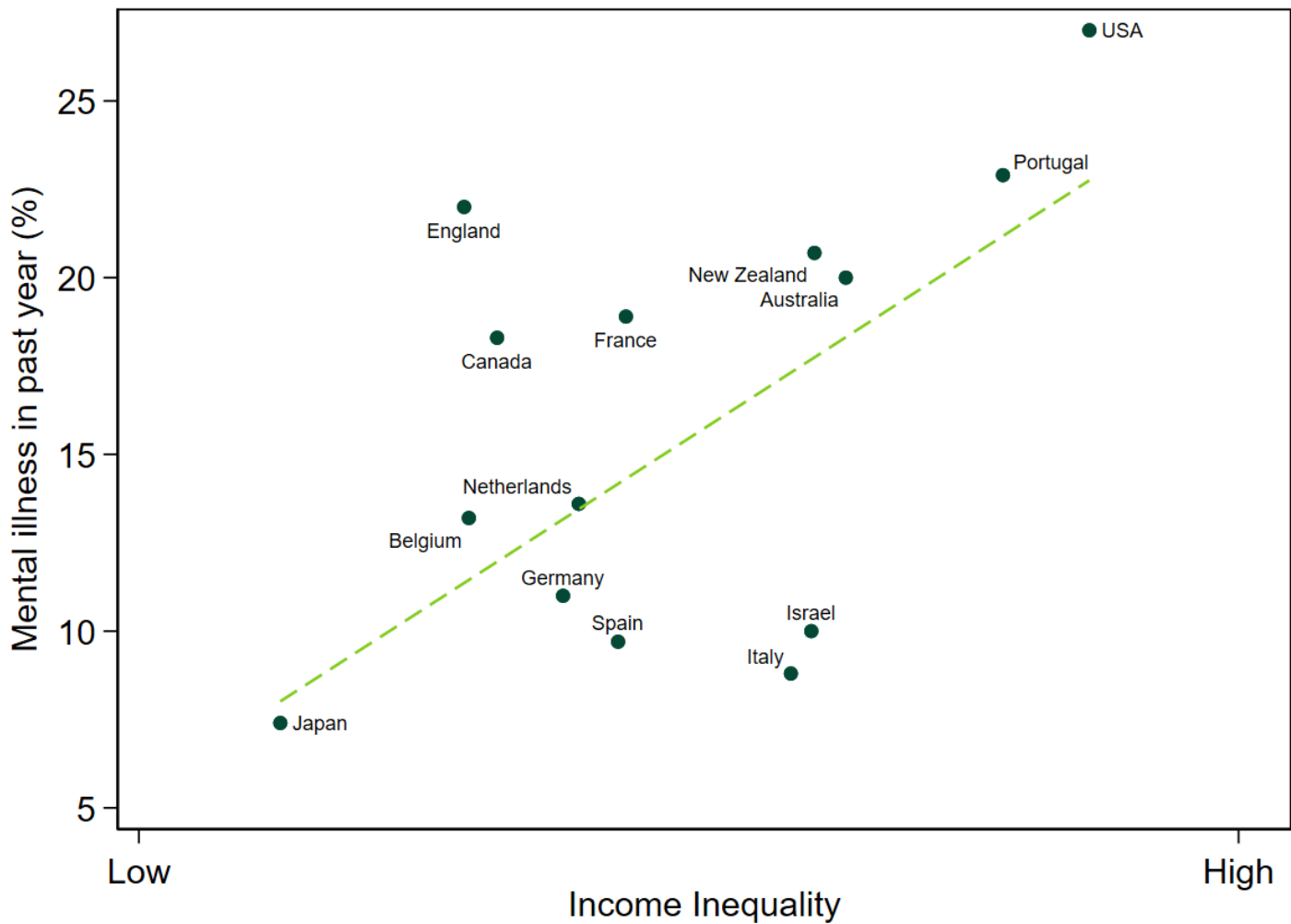
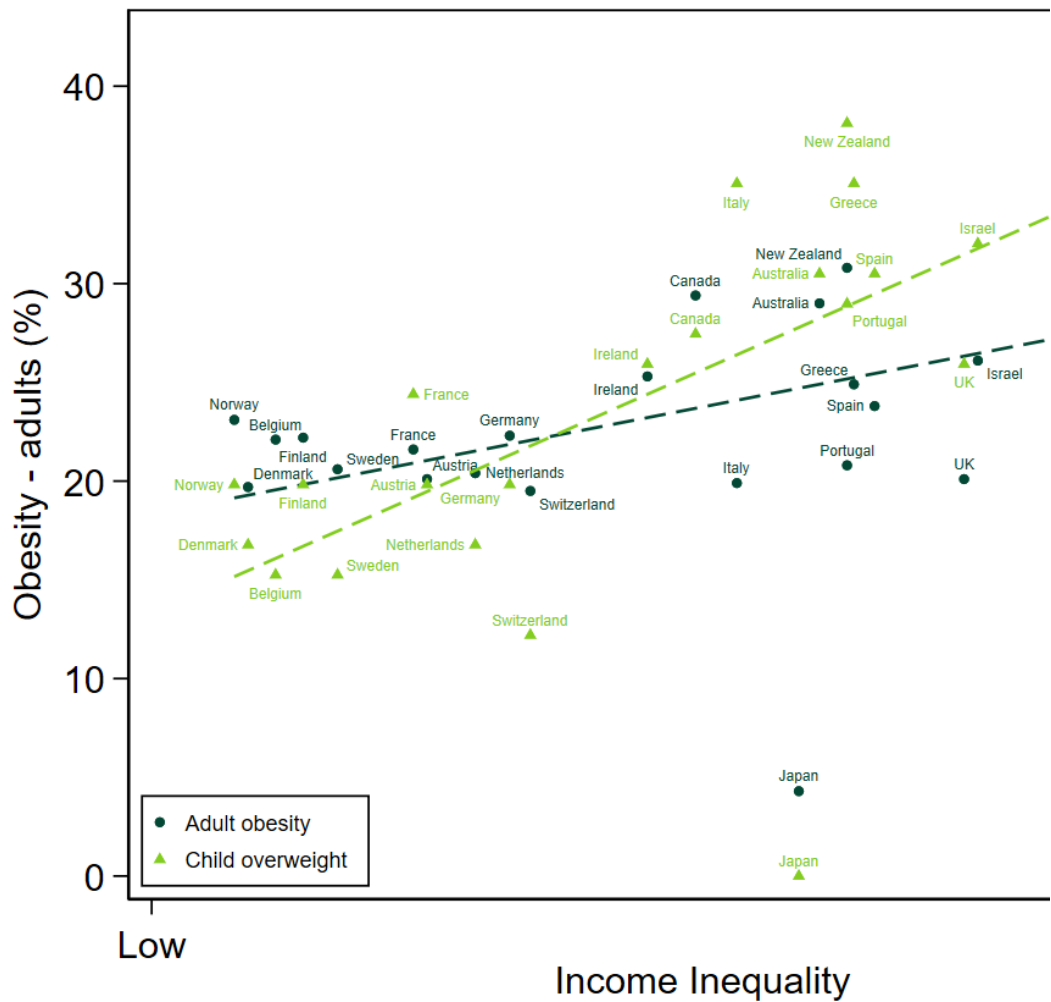
Social mobilitet

Fetma

Psykisk ohälsa

Stora inkomstskillnader gör
klasskillnaderna större och mer påtagliga.

Skillnaderna fungerar som en
kraftfull social stressfaktor.

Det leder till en **kultur av konkurrens**
istället för samarbete och samhället blir på
många olika sätt mer socialt dysfunktionellt.

Richard Wilkinson & Kate Pickett
<https://wilkinsonpickett.com>

Hur ser era arbetsuppgifter
ut i framtiden...
...om klyftorna i vårt
samhälle **ökar**
eller **minskar**?

2100

2075

2050

2026: BHV är central i arbetet med det tidiga livets villkor.

De första tusen dagarna innebär en hissnande viktig utvecklingsfas.

Ni har en fantastisk möjlighet att stödja utvecklingen i en positiv riktning!

A photograph of a forest path. The path is a dirt road that curves slightly to the right, leading into a dense forest. The trees are tall and thin, with a mix of green foliage and some bare branches. The lighting is soft, suggesting a shaded forest environment. In the lower-left corner, there is a white-bordered text box containing contact information.

Tack! Kontakt:
gunilla.lonnberg@uu.se